

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ «МАЯК»**

**Основні, малопоширені і
нетрадиційні види рослин – від
вивчення до освоєння
(сільськогосподарські і
біологічні науки)**

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної науково-практичної конференції
(у рамках VI наукового форуму
«Науковий тиждень у Крутах – 2021»,
11 березня 2021 р., с. Крути, Чернігівська обл.)**

У чотирьох томах

Том 1

Крути - 2021

УДК 635.61 (06)

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Дослідної станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН, протокол № 1 від 1 березня 2021 р.

Відповідальний за випуск: Позняк О.В.

Основні, малопоширені і нетрадиційні види рослин – від вивчення до освоєння (сільськогосподарські і біологічні науки): Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (у рамках VI наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2021», 11 березня 2021 р., с. Крути, Чернігівська обл.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН; відп. за вип. О.В. Позняк: у 4 т. Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2021. Т. 1. 152 с.

Збірник містить матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Основні, малопоширені і нетрадиційні види рослин – від вивчення до освоєння (сільськогосподарські і біологічні науки)», проведеної на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН з актуальних питань інтродукції, генетики, селекції, сортознавства та сортовипробування, збереження генетичних ресурсів основних, нетрадиційних і рідкісних видів рослин різноманітного напрямку використання; агротехнології їх вирощування, використання в озелененні, приділено увагу питанням захисту рослин та зберігання і перероблення урожаю.

Для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору Оргкомітету конференції.

© Національна академія аграрних наук України, 2021,

© Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва, 2021

Макуха О.В.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РОСЛИН КОРІАНДРУ ПІД ВПЛИВОМ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.....64

Меджидова Г.С., Герайбекова Н.А.,

Шафизаде С.Г., Рагімова О.Г., Абдуллаева Л.С.

ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОСТИ К ЗАСОЛЕНИЮ НЕКОТОРЫХ СОРТОВ ЯЧМЕНЯ ЛАБОРАТОРНЫМИ МЕТОДАМИ.....67

Налбандян А.А., Федулова Т.П.,

Черепухина И.В., Ошевнев В.П., Грибанова Н.П.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ИДЕНТИФИКАЦИИ ПЕРСПЕКТИВНЫХ ГЕНОТИПОВ САХАРНОЙ СВЕКЛЫ.....72

Павленко Л.Л.

ОКРЕМІ ЕТАПИ ОНТОГЕНЕЗУ СОБАЕА SCADENS SAV. В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....85

Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б., Ерболова Л.С.

СОРТОИЗУЧЕНИЕ РЕПЫ.....90

Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б., Ерболова Л.С.

СОРТОИСПЫТАНИЕ МОРКОВИ.....93

Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б.

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ГИБРИДЫ КАБАЧКА ДЛЯ АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ.....97

Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б.

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ СОРТА СТОЛОВОЙ СВЕКЛЫ.....100

Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б.

ПРОДУКТИВНОСТЬ ЧЕСНОКА В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КАЧЕСТВА ПОСАДОЧНОГО МАТЕРИАЛА.....104

Подпряттов Г.І., Давиденко А.Ю., Гунько Т.С.

ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ ХІМІЧНОГО СКЛАДУ БУЛЬБ КАРТОПЛІ НА ПОТЕМНІННЯ ЇЇ М'ЯКУША.....109

Рахімова С.Т., Махмудова Н.А., Сафаров К.С.

ЗНАЧЕНИЕ РЯСКОВЫХ В БИОЛОГИЧЕСКОЙ ОЧИСТКЕ ЗАГРЯЗНЕННЫХ ВОД.....117

References

1. Jalilian J., Saberali S. F., Sadat-Asilan K. Effects of the combination of beneficial microbes and nitrogen on sunflower seed yields and seed quality traits under different irrigation regimes. *Field Crops Research*. 2012. 127. 26–34
2. Zeleke K. T., Nendel C. Analysis of options for increasing wheat (*Triticum aestivum* L.) yield in south-eastern Australia: The role of irrigation, cultivar choice and time of sowing. *Agricultural Water Management*. 2016. № 166. P. 139–148.
3. Subramanyam S., Shreve J. T., Nemacheck J. A. Modulation of non-essential amino acid biosynthetic pathways in virulent Hessian larvae (*Mayetiola destructor*), feeding on susceptible host wheat (*Triticum aestivum*). *J Insect Physiol*. 2018. 105. P. 54–63.
4. Vernieri P., Borghesi E., Ferrante A. Application of biostimulants in floating system for improving rocket quality. *Journal of Food, Agriculture and Environment*. 2005. № 3: P. 86–88.
5. Graciela C.-J., Francisco A. Amino acid composition, score and in vitro protein digestibility of foods commonly consumed in Northwest Mexico. *Nutr Hosp*. 2013. 28 (2): P. 65–71.

УДК 635.751:631.526.32:631.53.04

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РОСЛИН КОРІАНДРУ ПІД ВПЛИВОМ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Макуха О.В.

Херсонський державний аграрно-економічний університет

м. Херсон, Україна

e-mail: olga_ovm@ukr.net

Розвиток харчової, парфумерно-косметичної, фармацевтичної промисловості в Україні та світі залежить від забезпечення сировиною ефіроолійних культур. Рівень її виробництва є досить низьким за обсягом і якістю, тому задовольняє потреби вищезгаданих галузей лише до 30%, спричиняючи суттєве зростання вартості та дефіцит продукції. Із широко розповсюджених ефіроолійних культур на особливу увагу заслуговує коріандр посівний *Coriandrum sativum* L.,

який культивується для одержання насіння та зеленої маси. У світовому землеробстві коріандр посідає чільне місце, користується великим попитом, закупівельні ціни на нього значно вищі порівняно з іншими культурами [1, 2].

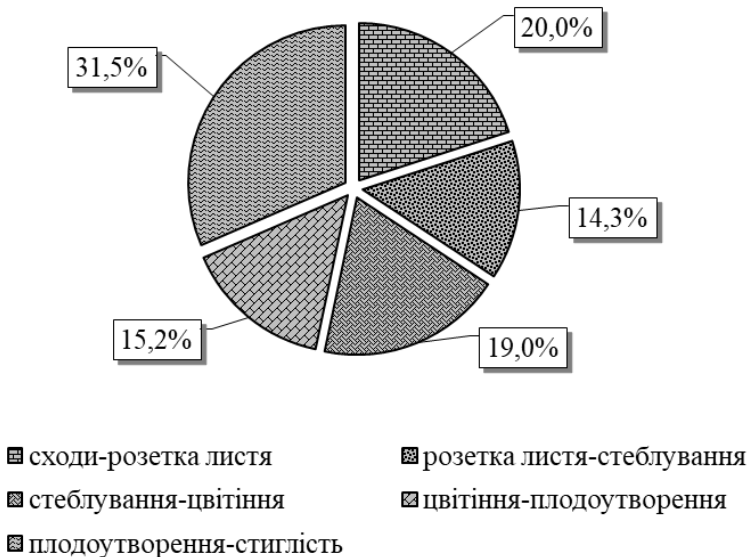
Наукові дослідження проводились з метою теоретичного обґрунтування та вдосконалення елементів технології вирощування коріандру, сортового складу і ширини міжряддя, з урахуванням їх впливу на ріст та розвиток, насінневу продуктивність, якісні показники врожаю культури в неполивних умовах півдня України.

Польові досліди проводились у 2017-2019 роках на темно-каштанових ґрунтах фермерського господарства “Нива” Високопільського району Херсонської області за схемою, до якої було включено такі фактори та їх варіанти: фактор А – сорт: Оксаніт; Карібе; фактор В – ширина міжряддя, см: 15; 30; 45. Дослід закладено методом розщеплених ділянок у чотирикратній повторності. Посівна площа елементарної ділянки другого порядку становила 70, облікова – 55 м². Ґрунт дослідних ділянок – темно-каштановий слабкосолонцюватий середньосуглинковий, типовий для зони.

Ріст і розвиток рослин, потенційні можливості їх продуктивності залежать від реалізації генетичних особливостей онтогенезу під впливом комплексу біотичних та абіотичних факторів агрокліматичної зони. Одним із проявів росту і розвитку рослин коріандру є тривалість міжфазних та вегетаційного періодів.

У досліді фази сходів коріандру зафіксовано через 24 дні після сівби. Тривалість вегетаційного періоду культури становила, у середньому по досліді, 105 днів, у тому числі міжфазного періоду сходи-стеблуння 36 днів (34,3%), стеблуння-цвітіння – 20 днів (19,0%), цвітіння-стиглість – 49 днів (46,7%).

Основні міжфазні періоди коріандру можна розділити на окремі складові. Міжфазний період сходи-стеблуння поділяється на періоди сходи-розетка листя та розетка листя-стеблуння, тривалість яких становить 21 та 15 днів, питома вага в структурі вегетаційного періоду – 20,0 та 14,3%, відповідно. Міжфазний період цвітіння-стиглість включає період цвітіння-плодоутворення тривалістю 16 днів, або 15,2% в структурі вегетаційного періоду, та плодоутворення-стиглість – 33 дні, або 31,5%, відповідно (рис. 1).

Рис. 1 - Структура вегетаційного періоду коріандру в досліді

Діапазон варіювання тривалості міжфазного періоду сходи-стеблування під впливом досліджуваних факторів становив 34-37 днів, стеблування-цвітіння – 19-20 днів, цвітіння-стиглість – 49-50 днів. Довжина вегетаційного періоду коріандру змінювалась у розрізі варіантів досліді в межах від 102 до 107 днів. Даний показник в сумарному виразі відображав основні закономірності впливу елементів технології вирощування, що вивчались, на тривалість окремих міжфазних періодів культури.

Результати досліджень свідчать про сортові особливості та різний ступінь впливу ширини міжряддя на тривалість вегетаційного періоду географічно віддалених за походженням сортів коріандру.

Довжина вегетаційного періоду сорту коріандру Оксаніт змінювалась залежно від способу сівби в діапазоні від 102 до 105 днів, сорту Карібе – від 103 до 107 днів. При вирощуванні сорту Карібе звичайним рядовим способом даний показник збільшився порівняно із сортом Оксаніт на 1 день, при розширенні міжряддя до 30 та 45 см і загущенні рослин у рядку – на 2 дні.

Тривалість вегетаційного періоду коріандру була мінімальною на ділянках звичайного рядового способу сівби і становила для сорту Оксаніт 102 дні, Карібе – 103 дні. Зміна ширини міжряддя з 15 до 30 см спричинила подовження вегетаційного періоду сорту Оксаніт на 2 дні, Карібе – на 3 дні, до 45 см – на 3 та 4 дні, відповідно.

Отже, тривалість вегетаційного періоду сорту Карібе перевищила показник сорту Оксаніт на 1-2 дні, зміна ширини міжряддя з 15 до 30 та 45 см спричинила затягування вегетаційного періоду культури на 2-3 та 3-4 дні, відповідно.

Список використаних джерел

1. Каленська С. М., Жовтун М. В. Коріандр посівний – цінна пряно-ароматична культура. *Науковий вісник НУБіП України: серія Агрономія*. 2016. Вип. 210, ч. 1. С. 31–37.
2. Лікарське рослинництво / Бахмат М. І., Квашук О. В., Хоміна В. Я., Комарніцький В. М. Кам'янець-Подільський: ПП “Медобори-2006”, 2011. С. 8–63.

УДК 633.16.581.1/1

ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОСТИ К ЗАСОЛЕНИЮ НЕКОТОРЫХ СОРТОВ ЯЧМЕНЯ ЛАБОРАТОРНЫМИ МЕТОДАМИ

**Меджидова Г.С., Герайбекова Н.А.,
Шафизаде С.Г., Рагимова О.Г., Абдуллаева Л.С.**

Институт Генетических Ресурсов
НАН Азербайджана
г. Баку, Азербайджан
e-mail: abdullayevalala76@mail.ru

Изучено содержание хлорофилла (a+b) и пролина в листьях проростков трех сортов ячменя. Установлено, что от действия солевого стресса происходит изменение в содержании хлорофилла (a+b) и свободного пролина. В зависимости от концентрации солевого стресса происходит увеличение содержания пролина.

Ключевые слова: соль, устойчивость, ячмень

НАУКОВЕ ВИДАННЯ
Основні, малопоширені і нетрадиційні види
рослин – від вивчення до освоєння
(сільськогосподарські і біологічні науки):
Матеріали V Міжнародної науково-практичної
конференції
(у рамках VI наукового форуму
«Науковий тиждень у Крутах – 2021»,
11 березня 2021 р.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН

У чотирьох томах
Том 1

У авторській редакції учасників конференції.
Відповідальний за випуск (технічне редагування, комп'ютерна
верстка): О.В. Позняк

Адреса установи:

ДС «Маяк» ІОБ НААН, вул. Незалежності, 39, с. Крути,
Ніжинський р-н, Чернігівська обл., 16645, Україна
тел./факс. +38-04631-69369,

E-mail: konf-dsmayak@ukr.net; <http://www.dsmayak.com.ua>.

Підписано до друку 04.03.2021 р. Формат 60x84/16.

Друк цифровий. Папір офсетний.

Гарнітура Times. Ум.- друк. арк. 9,12.

Замовлення №20991-5. Наклад 100 прим.

Виготовлено з оригінал-макета замовника.

Друкарня ФОП Гуляєва В.М.

Київська обл., м. Обухів, вул. Малишка, 5

тел. 067-178-37-97

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6205

drukaryk.com